

Valtuustoaloitteeseen vastaaminen / Konserniohjeen ja hallintosäännön tarkistaminen

Kaupunginhallitus 20.05.2025 § 82

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala 6.5.2025

Esa Puronvarsi ja seitsemän muuta valtuutettua ovat tehneet 17.2.2025 valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että kaupungin konserniohjeessa ja hallintosäännössä annetaan vaatimuksia kaupunginhallituksen sekä kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanoon. Esimerkiksi siten, että jäsenen tai varajäsenen tulee olla luottokelpoinen.

Kuntalain mukaan valtuusto päättää mm. omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Omistajaohjauksella huolehditaan, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Konserniohjeen vähimmäissisällöstä säädetään kuntalain 47 §:ssä.

Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset mm. tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä. Suomen Kuntaliitto on antanut konserniohjemallin, jossa todetaan mm, että:

- hallituksen valinta on omistajan kannalta käytännössä merkittävin yksittäinen toimenpide, sillä hallitus toteuttaa omistajan yhtiölle asettamia tavoitteita ja yhtiön tarkoitusta;
- hallitukseen tulee nimittää naisia ja miehiä tasapuolisesti;
- hallituksen jäsenten lukumäärän tulee mahdollistaa tehokas hallitustyöskentely. Varajäsenten tarpeellisuutta tulee aina erikseen arvioida yhtiön toiminnan näkökulmasta;
- hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys. Yhtiöiden hallituksen jäseniltä edellytetään kollektiivina asiantuntemusta toimialasta ja liiketoiminnasta sekä johtamisesta, taloudesta, raportoinnista, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Tarvittaessa hallituksen jäsenille tulee järjestää riittävää koulutusta osaamisen tueksi ja ylläpitämiseksi;
- hallituksen jäseniltä edellytetään riittävästi aikaa tehtävän asianmukaiseen hoitamiseen. Sen vuoksi on suositeltavaa, että henkilöllä olisi enintään kolme samanaikaista hallitustehtävää;
- nimitykset tulee tehdä erillään kunnan luottamushenkilövalinnoista; ja
- konserniohjeessa voidaan määritellä kelpoisuusehtoja tytäryhtiökohtaisesti.

Kuntaliitto tiivistää kaupungin tytäryhtiöiden hallitusten kokoonpanon ja nimittämisen: ” Hallintosäännössä määritelty toimitusjohtajan edustajien hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallitukseen. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.”

Kaupungin voimassa olevassa konserniohjeessa todetaan tytäryhteisöjen hallituksen jäsenistä sitä, mitä edellä on alleviivattu.

Kaupunginhallituksen jäsenten vaalikelpoisuudesta säädetään kuntalain 73 §:ssä. Suomen Kuntaliitto on antanut hallintosääntömallin, joka ei sisällä määräyksiä tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten kelpoisuusvaatimuksia.

Kaupunginhallitus on 4.9.2023 asettanut hallintosäännön päivitystyötä ohjaavan toimikunnan. Toimikunnan valmistelevassa uudessa hallintosääntöluonnoksessa on jo otettu huomioon tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten kelpoisuus.

Luonnoksen (33 §) mukaan ”Tytäryhtiöiden hallitusten jäsenten tulee täyttää osakeyhtiölain 6. luvun 10 §:n mukaiset kelpoisuusvaatimukset.” Lain mukaan: ”Hallituksen jäsenenä ei voi olla oikeushenkilö eikä alaikäinen tai se, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa. Liiketoimintakiellon vaikutuksesta kelpoisuuteen säädetään liiketoimintakiellosta annetussa laissa. Vähintään yhdellä hallituksen jäsenellä on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei rekisteriviranomainen myönnä yhtiölle lupaa poiketa tästä.” Kaupunginhallituksen jäsenille ei kaupungin omilla säännöillä voi määrätä kuntalakia tiukempaa vaalikelpoisuutta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

1. merkitsee tiedoksi vastauksen Esa Puronvarren ja 7 muun valtuutetun jättämään valtuustoaloitteeseen koskien konserniohjeen ja hallintosäännön tarkistamista;
2. päättää, kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten kelpoisuus ratkaistaan hallintosääntökäsittelyn yhteydessä;
3. antaa hallintopalveluille tehtäväksi kaupungin konserniohjeen päivittämisen;
4. antaa em. vastauksen valtuustolle tiedoksi; ja
5. esittää valtuustolle, että aloite todetaan käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan ehdotuksen.

Lisätietoja

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala, puh. 040 775 9075,
etunimi.sukunimi@kauhava.fi

Kaupunginvaltuusto 26.05.2025 § 28
103/00.01.01.00/2025

Päätös

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.
